

ezüstös záhonyi *A legyek urában* (ami nagy elszánásról, nekiveselkedésről és a feladattal szembeni jelentős mértékű alulmaradásról tett tanúbizonyságot – a próbatétel megvolt, becsületére mindenkinek, aki vállalta, de hát vesztek; és mi, nézők is). A *Dösi More* című játékban kiválóan teljesített a csoport. Nagy kedvvel komédiáztak, és nemcsak a saját örömeikre tették ezt, hanem szórakoztatták a nézőket is, jelentős és megérdemelt sikert aratva. Ez esetben testre (testekre) szabott és teljesíthető volt a feladat: mindez látható örömmel töltötte el a játszókat is. Kissé ijesztő volt, hogy afféle műcigányozással indult a darab, de pillanatokon belül tisztává vált, hogy itt ezzel nem poénkodnak, eszük ágában sincs valamit olcsón eladni. (Az utóbb említett két záhonyi előadást Nagy Zsoltné rendezte.)

És még egy „aranyos” előadás volt: a nagyhalásziak Sánta Ferenc novelláját dolgozták fel (rendező Szentirmai Gáborné). A *Kicsik és nagyok* a letisztult szertartásformák miatt, de az irodalmi anyag súlya miatt is nagy vállalás volt, amivel becsülettel küzdött rendező és játzó egyaránt. Ez az előadás az egyik kiemelkedő pont a napban: ha már az előbb Kárpátokat emlegettük, akkor ez hegy volt, bizony. A többre-eggyű, több szinten megszólaló játék teljes vertikumának, minden síkjának színjátszói érzékeltetése nem lehetett még elvárás, de a szereplők ezzel együtt is kiválóan dolgoztak. A két központi alak, a fiú és a kislány játéka emlékezetes marad – tanúsítom, emlékeimbe „beétek a képek” (a rendezői munka, nevezetesen a színészvezetés fontos eleme volt ennek). Pillanatokra még a díszlettartó gyerek – ahogy lapunk egy másik írásában szerepel: a biodíszlet – is feledhetővé vált.

Kaposi László

Budapesti bemutatók 2012 tavaszán

Budapest, Marczibányi Téri Művelődési Központ, 2012. április 14-15.

Nem volt izgalom nélkül ez a hétvége. Rögtön a szombati kezdés meglepetést okozott. A Janus Színház Csoport (Pannónia Általános iskola, csoportvezető-rendező Gregor Márta) *William szösszenetek* címmel valahol a fakard és a Facebook végpontjai között azt játszotta, hogy a kamaszcsoport bent ragadt egy padlason, s hogy tagjai elűssék az időt, Shakespeare-motívumokat citálnak, énekelnek és szavalnak. Bátor, sőt, vakmerő vállalkozás ez, mind a csoport, mind a vezető részéről. A gond csak annyi, hogy a próbateremben érvényesnek tűnő jelenetek nemigen állnak meg a színpadon, nem beszélve arról, hogy úgy összességében Shakespeare nem érzékelhető a kócos játékban, sem szövegileg, sem cselekményileg. Ami történik, az jobbra a felszín karistolgatása, s kicsit hasonlít ahhoz, amikor úgy játszanak paródiát elszánt színjátszók, hogy nem találkoztak az alapmű lényegével.

A Mirákulum csapata (Hunyadi Mátyás Általános Iskola, csoportvezető-rendező Kocsis Zsoltné) Arany János és Móra Ferenc művei alapján készült játékot mutatott *Rege a csodaszarvasról* címmel. A klasszikus betanulás esetével találkozhattunk, melyet vetített képek és igen hangos zene vélt erősíteni. Korrekt, különösebb szakmai ismeretek nélkül elkészített, otthon bizonyára nagy sikert arató ünnepi műsort láttunk. Dicsérendő a táncosok felkészítése, de bizony a szövegmondást a – nap folyamán többször is tapasztalható – vessző-kórság jellemezte. (Vagyis: mindenhol, ahol vesszőt sejtünk, oktatólag megállunk, s fölviesszük, s fönt tartjuk a hangunkat. Pedig az elemi iskolai bevésetés ellenére a magyar nyelv főhangsúlyja mindig fönről lefelé irányuló nyíllal ábrázolható. Az értelmező szövegmondás az esetek nagy részében – helyesen – „pontot” érzékeltet ott, ahol nyomdailag vessző található.)

A Csimpilimpi csoport (Bárcki Géza Általános Iskola, csoportvezető-rendező Sztrida Elvira) igen helyes alsósainak *Az erdei tündér* című produkcióját is a tanítói hevület és a tanulságok hangoztatása uralta, a síkban szerveződő játék jó szándékú betanulás dokumentuma tudott lenni.

A kamaratermi játékok sora a Kaktusz (Marczibányi Téri Művelődési Központ, csoportvezető-rendező Juszcák Zsuzsa és Sereglei András) *NaCl, a szeretet* – rejtélyesnek tűnő – című produkciója a Lear király alapját is képező vándormese, vagyis a só cselekményére épülő improvizációkból állt össze. Család, barátok, kaja, szerelem, bánatok, bűnök, s a hiányzó megbocsátás problémái köré szerveződnek a jelenetek. Gyönyörű kapcsolatrendszer él a játéktéren, melyet biztos rendezői jelrendszer, s halálbiztos ízlés tud magasba emelni. Ezek a fiatalok nagyon tudják, miről beszélnek, meg is van a véleményük, rólunk is, magukról is, de olyan magas kulturáltsággal, s olyan érzelmi nagyvonalúsággal élük a játékot, hogy magam is beleremegtem. Erőt adó, nagyszerű játék, minden korhatáron innen és túl. A csoport eddigi életének általam ismert munkái közül is kimagasló ez a produkció.

A „Jóhelyműhely” csipet-csapata (csoportvezető-rendező Faragó Éva) Eduard Petiška műve alapján született játékot mutatott be, *A világ leggazdagabb verebe* címmel. A szövegben mintha fordítási gondok lennének, amiket munka közben nem javítottak ki. Érzékelhető egyfajta térbeli elképzelés, logikus a fő-

szereplő, a magának való verebecske több szereplő általi eljátszása is, de azért nincs ez még készen. Megrendítő élmény volt a Mozgásjavító Általános Iskola, szakközépiskola, EGYMI és Diákotthon Circus MEXimus Weöres-versekből álló szerkesztett játéka. A kerekesszékes szereplők igazi költészetet hoztak elénk. Nem kis része volt sikerükben csoportvezetőjüknek. Kaszás Villó szerkesztői, rendezői, hangszereplői, mondhatnám zeneszerzői tevékenysége már máskor is megmutatkozott, most azonban egészen kimagasló szintet ért el. Még a sajátos adottságok miatti térszervezés is példamutató, érzékeny megoldásokat hozott. A játék címe még az előadáskor is bizonytalan volt, de mivel az összeállítás meghatározó darabja a *Dob és tánc* című nagy Weöres-poéma, egyszerűbb talán ezen a címen emlegetni. Kiváló munka volt!

A Diadal úti Általános Iskola Diadalos Csiribirik csapata Tóthné Szabados Valéria és Erbits Ágnes vezetésével mutatkozott be. Illyés Gyula *Tűvétevek* című komédiájának ügyes rövidítését mutatták be, az első percekben is érzékelhető hagyományos, vagyis szövegközpontú játéktílusban. De láss csodát, olyan jókedvű, munkakész, erős koncentrációra képes csapatot láttunk, hogy a néző észre sem vette, beszippantotta a nevetető történet, amit – bár vegyes technikákkal, de mégis mindvégig szórakoztatóan – elmeséltek.

A Máriaremetei Általános Iskola KÖSZI, vagyis Kölyökszínházi csoportjában csak pár alsós kisgyerek játszik. Rendezőjük-vezetőjük Szalay Kriszta a *Tojásmese* gyerekekre szabott, s improvizációkkal tűzdelt változatát bízta rájuk. Egyáltalán nem hibátlan ez a játék, s talán a rengeteg játékmesteri poénból is a kevesebb több lenne, de valami módon mégis élet költözött a játéktérre. Jó lesz azonban figyelni a továbbiakban, mert ez az első produkció még megél az elszabadulás és mindent merés energiáiból, de a következőkben már agyonnyomhatja a játékot, ha minden ötlet benne marad, ami próba közben megtetszik az alkotóknak.

A „Jóhelyműhely” színházi csoportjának (csoportvezető rendező Faragó Éva) *A báránnyelű-bodorító* című játékától eleinte el voltam ragadtatva. Az volt az érzésem, mintha Tristan Tzara vagy egyenesen Cocteau kissé bedolgozott volna ebbe a Lázár Ervin mesébe, hogy legyen a csoportnak egy kis házi abszurdja. Csodáltam ugyan, hogy ezt a nyelvi parádét miért lassítja valami egészen fantáziátlan zene, mikor ide valami elvetemült csinn-bumm kellene, nem egy ballagdáló zongoraszám. Később derült ki számomra, hogy amit dramaturgiai zsenialitásként ünnepelem és élveztem, az Várhidi Attila munkája, amit a csoport elfelejtett feltüntetni, én pedig voltam olyan hálátlan és a régmúltat feledő, hogy nem vettem észre Várhidi keze nyomát. Ez egy kicsit meghidegítette a kedvemet, de az előadás így is tartalmazott kiemelkedő percek.

Vasárnap reggel a Don Bosco Katolikus Általános Iskola nagy becsben tartott, gonddal és színházi szakértelemmel vezetett, és minden más támogatással bíró színházi kezdtek, kik most Isteni bohócok néven léptek nagyszínpadra. Produkciójuk címe: *Isteni színháték*. Rendezőjük Endrődi Ágnes ebben az évben is csillogó-villogó revűszínházat készített. A kiindulási alap most Stephen Schwartz és John Michael Tebelak hírneves *Godspell* című műve volt, illetve annak hajdani, Iglódi István által rendezett előadása. A báránnyelű boldogságáról kíván szólni a csillogó-villogó, vörös parókás bohócjelmezekbe bújtatott, briliáns mozgású gyerekek által bemutatott, igen hosszú, sok tételes zenés játék. Énekelnek, hujjognak és ujjonganak, dicsőítenek és magasztalnak. Űgyesen énekelnek, pörög-forog minden. És mégis, minden jelenet teljesen egyforma, nem épül a történet, s be kell vallani, hogy hiába a gépzene, a remek-remek koreográfia, a jól transzponált gyermekkórusok végtelen sora, nem vehető ki, hogy tulajdonképpen miről van szó. Nincs értékelhető emberi-színházi pillanat, de van olajozott gépezet és biológiai erőt sugárzó gyermeki energia. Űgy látszik, aki egyszer rákapott a revűkészítésre, az ebben érzi magát biztonságban. Tekintsük sportnak, s bizony méltányolni fogjuk. Ahhoz azonban, amikor a játék végén megérkeztek és kiostásra kerültek a felfújt, piros műanyagszívek, én már csak fogamat összeszorítva, lehajtott fejjel tudtam asszisztálni.

A Januska Csoport (Pannónia Általános Iskola, csoportvezető Gregor Márta) *Jancsi, a Kukorica* sejtelmes címmel bíró János vitéz-variációja megmaradt az illusztráló tréfák szintjén, tévés poénokkal, rolleren guruló mostohával.

A Fülemlék csoport a Fodros utcai Általános Iskolát, annak is a szép beszédű legkisebbjeit képviselte. Boldog közös mesélés következett, jó terekkel, jó hangsúlyokkal a *Pletykás asszonyok* mese keretén belül. Csoportvezető-rendezőjük Bárány Márta. Igen dicséretes, főként jó reményekre jogosító produkció volt ez.

A Nyitott Kör Gyermekszínpad a Nyitott Kör egyesület képviseletében hozta a Piroska és a Farkas című produkciót, ami, ha szigorúan vesszük, nem is annyira produkcióként, hanem varázslatos módszertani bemutatóként volt élvezhető. A mű, vagyis az előadás nem közönségnek készült, hanem házi használatú, afféle papás-mamás intimitású, gyermekek közti, felnőttek nélküli összemeseletést hozott elénk, pár szék se-

gítségével. Csoportvezető-rendező Szeszák Szilvia és Szabó Attila. A láthatóan nagyszerű drámatanári és rendezői módszerrel előkészített esemény során fehér, zörgő nejlonzacskókból képeztek farkast, Piroskát, nagymamát és mindent és mindenkit, aki kellhet a mesébe. A „mű” nem nézésre, hanem „csinálásra” született, s mégis elbűvölő volt. Vagy talán éppen ezért. Ismételhetőségét nemcsak kétlem, de nem is igénylem. Olyan gyönyörű buborék volt ez, aminek elvillanását látnunk lehetett, s így szerencsésnek mondhatjuk magunkat.

1. kép: **Definiálva! A Gubanc csoport előadása. Rendezte Milák Melinda, Sallai Ferenc.**
Kaposi László felvétele (Paks, 2012. június 2.)

A Milák Melinda és Sallai Ferenc által vezetett Gubanc együttes a Marczibányi Téri Művelődési Központban dolgozik. Kamaszgyerekek alkották meg és mutatták be *Definiálva!* címmel produkciójukat. A törmelékszövegekből szőtt, napi gondokból, bajokból, bűnökéből és szorongásokból összeállt, valós erkölcsi problémákkal foglalkozó értékes játék kissé váltakozó erővel került bemutatásra. De ami megmaradt, az hiteles, emberséges, fájdalmas képet adott a világról, vagyis a gyerekek kapcsolatairól.

A Kolonics György Általános Iskola Drámisták nevű, láthatóan kezdőkből álló csoportja Lázár Ervin *A hétfejű tündér* című irásából készült játékát mutatta be. Csoportvezető rendezőjük Varga Zsóka. A játékban leginkább a mesélő indulat értékelhető, de azt hiszem, az alaptörténet a későbbiek során még jobban is feltárható lesz.

A Nagy Imre Általános Művelődési Központ Alapfokú Művészeti Iskoláját az Emberke Színjászó Csoport képviselte. Csoportvezető-rendező Majorné Szekeres Edit. Iva Prochazkova *Hazaszökés* című műve alapján készült játékukat rosszul szervezett térben, sok idővesztéssel mutatták be *Menekülj!* címmel. A vontatott játék helyszínváltásai minden esetben fadobozok szervezett mozgatásával valósultak meg. Ez a sorozatos rendezkedés szinte szétverte a nehezen követhető történetet, vagyis egy fiú szökési kálváriáját. Olyan produkciót láttunk, amelyik éppen csak össze tudott állni. Az azonban sejthető, hogy a próbák során sok fontos és mély emberi dolgról esett szó.

Meglehet, hogy abból a kezdeményből, amit a Marczibányi Téri Művelődési Központ Gong csoportja mutatott be *Anna (nagyvárosi Antigoné)* címen, kialakul egyszer egy követhető történet. Amit most látunk, az egy láthatóan gyakorlott színjászókból álló, de félig megemésztett problémákkal foglalkozó, vitára kész gyerekcsapat volt. Morális tájékozódási zavarok, ön- és emberismereti kudarcok képezhetik egy életjáték tárgyát, hogyne képezhetnék. Még talán úgy is, hogy az átlagnál erősebb szavak és bűnök kerül-

nek be a történetbe és a jelenetekbe. De ahhoz, hogy ilyen nehéz kövekkel dobálózzunk, vagy épp dobáljunk egymást, vagyis egy fájdalmas bűnökkel és tévedésekkel tarkított történetet színpadra vigyünk, sokkal pontosabb információkezelés szükséges. A jelenlegi állapot a probléma kezdeti megmunkálását mutatja.

A Körbe-Kör Színpad *Le lettünk teremtve* (rendező Szeszák Szilvia és Szabó Attila), valamint a Lármás Drámások *Visszakérem az iskolapénzt* című produkciója (rendező Katona Zsuzsa) két egészen különböző módszertant képvisel. Az előző csoport a színházilag is földúsított, improvizációt és költészetet kreatívan összekavaró kísérletező színház, a másik a hagyományos műkedvelő színjátszást képviseli. Sajnos, azonban most egyik sem bírt olyan erővel, hogy feszes figyelemmel lehetett volna követni.

A Budavári Buzaszemek *Az élet* című improvizatív játéka Buza Tímea rendezésében a Szabó Lőrinc Két Tannyelvű Általános Iskola és Gimnázium *Bolondos királyság, királyi bolondság* című bohózata Mártonné Szabó Ágota rendezésében és a Gödöllői Waldorf Általános Iskola és Gimnázium 7. osztálya *Nóti kabaré*-ja Vízny Miklós rendezésében tartalmazott élvezetes pillanatokat is. Mindhárom produkció más-más erényekkel, s más-más hibákkal rendelkezett, melyeket a bemutatókat követő megbeszélés során igyekeztünk kifejteni, már ha volt érdeklődő a csoport részéről.

Meglepetésszámba ment a Fodros Általános Iskola Pillanatnyi Állapot csoportjának *Képek, illúzió, gondolat* című Örkény István-összeállítása, jól koreografált, mondhatni „mimetikus oratóriuma”. Nagyszerű volt látni, hogy sok okos gyerek, farmerban és színes trikóban, milyen szinten beszél a nagy magyar író groteszk színházi nyelvét. Bárány Márta, a csoport rendezőtanára nemcsak a kicsikkel (Fülemülék) végzett kiváló munkát, de élvezetesen gondolkodó ifjú tanítványait is mindannyiunknak emlékezetes közönségi élményhez segítette.

Gabnai Katalin

Jeles műhelyek, új belépők

Vác, Madách Imre Művelődési Központ, 2012. április 14.

Pest megye a magyarországi gyerekszínjátszás egyik legfontosabb területe. Az évtizedek óta kiemelkedően magas szinten dolgozó műhelyekben mára már több generáció tevékenykedik nagyszámú csoporttal. Legendás a nyári gyerekszínjátszó táboruk, ahol különböző korosztályok dolgozhatnak a megye legjobb drámatanáraival. Az imponálóan nagyszámú csoport miatt, ahogy a korábbi években is, két megyei fesztivált kellett rendezni. A régi, nagy hagyományokkal rendelkező csoportok (inárctsiak, főtiai, bagiak) nem alkotnak elzárkózó kasztot, ez a közeg szemmel látható kíváncsisággal, örömmel fogadja az ígéretes új csoportokat.

Csak a megye gyerekszínjátszásában számít új belépőnek a Fészek Színpad, és annak vezetője, Cziczó Attila. A Bugyiról érkező, a Bessenyei György Művelődési Házban dolgozó kis létszámú csapat érzékeny, világra kérdező fiatalokból áll. Pátszínpadon előadott, *Szobák* című játékukban (amihez a nézőket felültették a színpadra, így teremtve intim közeget) keserű összegzését látják a rájuk váró életlehetőségeknek. Érzékelhető a közlésvágy, de a néhány hónapja együtt dolgozó csapat még nem bír olyan színjátékos kifejezőeszközökkel (beszéd, jelenlét, kifejező gesztus), hogy színpadi hatássá tudja formálni a gondolatot, így nem bírnak el a vezetőjük által számukra írt hullámzó színvonalú verses szöveggel.

Nagyon ígéretes kezdet a Napsugár csoport (Mátyás Király Általános Iskola, Csömör) *A kiskakas gyémánt félkrajcárja* című előadása. A csoportvezető Mazák Katalin vezetésével felszabadult, jókedvű játékot hoztak létre. A gyerekszínjátszás legfontosabb eleme, a játékosok örömteli, magától értetődő jelenléte; megvolt. Ha ehhez egy kicsit ügyesebb színrevitel társul később, akkor a csömöri csoport is egyike lehet a megye remek gyerekszínjátszó csapatainak.

Veresegyház a legutóbbi belépő ebbe a gazdag színjátékos világba, de az elmúlt években egyenrangú társa lett a nagy hagyományú régieknek. A Fabriczius József Általános Iskola két nagy létszámú csapattal érkezett. Ácsné Csáki Ildikó csoportvezető teátrális érzékkel bíró rendező, aki színpadi hatássá képes formálni a gondolatot. Mert a veresegyháziak előadásaiban mindig van gondolat: közös gondolat. Valószínűleg tudatos és tartalmas drámatanári munkával jutnak el a közös kifejezésig. Két értékes előadásukat láthattuk a váci találkozón. A *Csillagokból született Halovány Miklós csodálatos utazása* című ezüstminősítést kapott. A másik veresi csoport, a Tűzmadarak produkciója, *A percet a kőből facsarom*, aranyat. Ez a bemutató magával ragadó meggyőzőerővel szólt az időhöz fűződő viszonyokról. Remek a basszusgitarista élőzenei kíséret. A kollektív, rituális játék eszközeit magabiztosan egységes nyelvvé alakítják ebben a szerkesztett játékban, aminek drámaiságát és lendületét az idő természetéről kifejtett gondolat íve adta.